

Ruth - een persoonlijk verhaal voor navolgers en spoorzoekers

Paul Abspoel

Ruth - een persoonlijk verhaal voor navolgers en spoorzoekers (1)

Bij het thema 'Navolging' denk je al gauw aan de mensen die in het spoor van Jezus Christus zijn gegaan nadat onze Heer op aarde rondliep. Maar in deze studie volgen we het spoor terug in de voorgeschiedenis en komen we uit in een bijzondere plaats, genaamd Bethlehem (die naam betekent 'broodhuis'). We gaan lezen over een bijzondere vrouw, haar naam is Ruth - zij werd de moeder van Obed, die de vader werd van Isaï, die de vader werd van David. Betlehem, David... dat zijn alvast twee duidelijke aanwijzingen voor navolgers en spoorzoekers!

Het boek Ruth is niet zo heel erg groot, en het is een goed idee om in vier etappes steeds een hoofdstuk met een overdenking te lezen voor een goed begrip.

Orpa kuste haar schoonmoeder vaarwel, maar Ruth week niet van haar zijde. "Kijk, je schoonzuster gaat terug naar haar volk en haar god", zei Noömi, "ga haar toch achterna!" Maar Ruth antwoordde: "Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEER is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!" Noömi zag dat Ruth vastbesloten was om met haar mee te gaan en drong niet langer aan. Zo gingen zij samen verder, tot in Betlehem. (Ruth 1:14-19)

Broodhuis

Sommige mensen krijgen in hun leven een ongelooflijke hoeveelheid tegenslag en verdriet te verwerken. Noömi was zo iemand. Samen met haar man Elimelech en haar zonen Machlon en Kiljon had zij haar woonplaats Betlehem verlaten om naar de vlakke van Moab uit te wijken. Waarom trok de familie weg uit een plaats waarvan de naam 'broodhuis' betekent? Vreemd genoeg was dat vanwege een hongersnood. Noömi vertrok vanuit ellendige omstandigheden naar een vreemd land, maar daar werd het er voor haar bepaald niet beter op. Eerst verloor zij haar man Elimelech, tien jaar daarna verloor zij ook haar beide zonen Machlon en Kiljon. Hoeveel ongeluk kan een mens achter elkaar te verwerken krijgen? Bleef Noömi nu moederziel alleen achter in een vreemd land? Nee, want haar zonen waren voordat zij stierven nog getrouwd met twee Moabitische vrouwen: Orpa en Ruth. Noömi stelde haar schoondochters voor om maar voor hun eigen geluk te gaan en terug te keren naar hun ouderlijk huis, zodat zij aan een nieuwe man uitgehuwelijkt konden worden. Zelf zou ze terugkeren naar Betlehem in Juda - de plaats waar ze misschien nog door haar achtergebleven familieleden zou kunnen worden opgevangen.

Trouw en toewijding

Orpa geeft er de voorkeur aan om inderdaad terug te keren naar het huis van haar moeder, maar Ruth maakt een andere keuze: zij blijft trouw aan haar schoonmoeder. Zelfs wanneer Noömi aandringt, weigert Ruth om van haar zijde te gaan. Haar woorden van trouw en toewijding kunnen nog altijd ontroeren, zelfs zo'n 3.000 jaar nadat zij werden uitgesproken: "Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De Heer is mijn getuige: alleen de dood zal mij van u scheiden!"

Om over na te denken

- De betekenis van namen uit deze geschiedenis: Elimelech (Mijn God is Koning); Noömi (de gelukkige); Machlon (ziek); Kiljon (zwak); Ruth (medeleven) en Orpa (iemand die de nek toekeert).

Gebed

Heer, dank U voor het ontroerende voorbeeld van Ruth, voor haar woorden van liefde en trouw!

Ruth - een persoonlijk verhaal voor navolgers en spoorzoekers (2)

We lazzen hiervoor over Ruth die bij haar schoonmoeder Noömi bleef en met haar wilde vertrekken naar Betlehem in Juda. In dat nieuwe land is Noömi weer thuis, maar daar zal Ruth op haar beurt een vreemdeling zijn. Nu staan we stil bij hoofdstuk 2 van het Bijbelboek Ruth. Daar lezen we ook deze dialoog tussen Ruth en Boaz (een familielid van Noömi's overleden echtgenoot Elimelech):

Daarop zei Boaz tegen Ruth: "Luister goed, mijn dochter. Je moet niet naar een andere akker gaan om aren te lezen; ga hier niet weg maar blijf dicht bij de vrouwen die voor mij werken. Volg ze op de voet en houd je ogen gericht op het veld waar gemaaid wordt. Ik zal mijn mannen zeggen je niet lastig te vallen. Als je dorst hebt, ga dan naar de kruiken en drink van het water dat ze daar scheppen." Ze knielde, boog diep voorover en zei: "Waaraan heb ik het te danken dat u zo goed voor mij bent, terwijl ik toch maar een vreemdeling ben?" En Boaz antwoordde: "Meer dan eens is mij verteld over alles wat je voor je schoonmoeder hebt gedaan na de dood van je man: dat je je vader en moeder en je geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat je volkomen onbekend was. Moge de HEER je daarvoor rijkelijk belonen - de HEER, de God van Israëel, onder wiens vleugels je een toevlucht hebt gezocht." (Ruth 2:8-12)

Bitter

Als Noömi met haar Moabitische schoondochter Ruth terugkeert in Betlehem, kunnen de mensen hun ogen niet geloven. In hoofdstuk 1 staan deze woorden over de terugkeer van Noömi: *Hun aankomst in Betlehem baarde veel opzien. Overal in de stad riepen de vrouwen: "Dat is toch Noömi?" Maar ze zei tegen hen: "Noem me niet Noömi, noem me Mara, want de Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt. Toen ik hier wegging had ik alles, maar de HEER heeft mij met lege handen laten terugkomen."*

Toeval

Noömi is een arme, bittere weduwe geworden. Met lege handen keert ze terug in Betlehem, het 'broodhuis'. Voor haar voedsel is ze nu afhankelijk van liefdadigheid. Ruth is niet voor niets met haar schoonmoeder meegegaan. Ze biedt aan om op zoek te gaan naar aren die door de landarbeiders na de oogst op het veld zijn achtergelaten. Deze overgebleven aren werden vaak bewust 'vergeten', zodat arme mensen ook wat eten bij elkaar konden rapen. God Zelf had zijn volk opgeroepen om goed voor vreemdelingen en armen te zorgen. In vers 3 lezen we: *Het toeval wilde dat de akker waar ze kwam van Boaz was, het familielid van Elimelech.* Moeten we geloven dat dit 'toevallig' was? Of zou God Ruth naar Boaz geleid hebben?

Om over na te denken

- Denk na over de naamsverandering van Noömi ('de gelukkige') naar Mara ('de bittere'). Voor spoorzoekers en navolgers is dit een belangrijke aanwijzing, want deze naam is gelijk aan die van Maria. De naam van Boaz betekent: 'kracht is van hem' of: 'hij komt met kracht'. Denk na over zijn woorden uit vers 14: "Kom maar hier en neem een stuk brood en doop het in de wijn." Zouden deze woorden 'toevallig' hier staan? Of worden we - als door een spoor van bewust achtergelaten halmen en broodkruimeltjes - van een akker vol korenaren in Betlehem naar de (Avondsmaal)tafel van de Heer gebracht?

- In Hoofddorp staat een prachtig beeld van Ruth, gemaakt door de Amsterdamse beeldhouwer Karel Gomez. Dit beeld - en veel andere schitterende Bijbelse beelden - is te vinden achter de Johannes de Doperkerk aan de Kruisweg (over bijzondere namen gesproken). Ga eens kijken!

Gebed

Vader, wat prachtig om te lezen over uw trouw aan - en zorg voor - Ruth en Noömi. En wat een schitterende man is Boaz! Deze lossen uit Betlehem zet ons zeker op het spoor van onze Verlosser!

Ruth - een persoonlijk verhaal voor navolgers en spoorzoekers (3)

De mannen die in dienst van Boaz werkten, hadden doelbewust halmen op de akker achtergelaten, zodat Ruth meer dan voldoende voedsel bijeen kon rapen. Boaz is een echte gentleman - een beschermheer. Hij zorgt ervoor dat Ruth niet door andere mannen wordt lastiggevallen en hij geeft haar ruim voldoende eten en drinken. We lazten al in het tweede hoofdstuk:

Toen het etenstijd was zei Boaz tegen haar: "Kom maar hier en neem een stuk brood en doop het in de wijn." Ze ging naast de maaiers zitten, en hij gaf haar geroosterd graan. Ze at tot ze genoeg had en ze hield zelfs nog over. Toen ze weer opstond om te gaan werken, gaf Boaz zijn mannen de volgende opdracht: "Laat haar ook tussen de schoven aren lezen, zeg daar niets van. Integendeel, jullie moeten juist wat halmen voor haar uit de bundels trekken en die laten liggen, zodat zij ze op kan rapen. Verwijt haar dus niets." Zij werkte tot de avond op het veld en sloeg de korrels uit de aren die ze geraapt had. Het was ongeveer een efa gerst. Ze pakte het op en ging terug naar de stad. (Ruth 2:14-18)

Ruth komt bepaald niet met lege handen thuis, wanneer ze na een dag hard werken bij haar schoonmoeder Noömi in Betlehem terugkeert. Ruth vertelt haar schoonmoeder over Boaz, haar royale beschermheer. Noömi realiseert zich dat hier goede kansen liggen voor hun beider toekomst, want omdat Boaz familie is van haar overleden man Elimelech, kan hij als lossier optreden. Een lossier kon door een huwelijk ervoor zorgen dat weduwvrouwen uit de familie niet onbeschermd, kwetsbaar en arm achterbleven en dat de familielijn van de overleden man kon worden voortgezet.

Voeteneinde

Noömi besluit het lot een handje te helpen en geeft Ruth de opdracht om - als Boaz gaat rusten - zich stilletjes aan zijn voeteneind neer te vleien. Door dit te doen, stelt de jonge Moabitische vrouw zich daadwerkelijk onder de bescherming van Boaz, de man die haar zegende uit naam van de HEER, de God van Israëel, onder wiens vleugels zij haar toevlucht had gezocht (Ruth 2:11,12).

Boaz at en dronk, voelde zich voldaan, en legde zich te slapen tegen een hoop gerst. Toen kwam Ruth stilletjes naar hem toe, sloeg de deken aan zijn voeteneinde terug en ging liggen. Midden in de nacht schrok hij wakker, draaide zich om en zag een vrouw aan zijn voeteneinde liggen. "Wie is daar?", vroeg hij. "Ik ben het, Ruth", zei ze. "Wilt u mij bij u nemen, want u kunt voor ons als lossier optreden." "Moge de HEER je zegenen, mijn dochter", zei hij. "Dit getuigt van nog meer trouw dan wat je voorheen al hebt gedaan. Je hebt niet omgekeken naar jongere mannen, arm of rijk. Daarom, mijn dochter, wees niet bang. Ik zal doen wat je van me vraagt; iedereen in de stad weet immers dat je een bijzondere vrouw bent. Maar al is het waar dat ik jullie kan helpen, er is nog iemand anders voor wie dat geldt, en hij staat dicht bij jullie dan ik. Blijf vannacht hier. Als morgenochtend blijkt dat die man als lossier wil optreden is het goed, maar als hij dat niet wil, dan doe ik het, zo waar de HEER leeft. Blijf hier nu maar liggen, tot het ochtend wordt." En zij bleef tot de ochtend aan zijn voeteneinde liggen. (Ruth 3:7-14)

Om over na te denken

- In onze tijd en cultuur kunnen we ons moeilijk verplaatsen in deze situatie. Maar is het niet mooi om te zien hoe liefdevol Boaz omgaat met deze jonge vrouw die zich stilletjes aan zijn voeteneind heeft neergevleid? Hij maakt geen misbruik van de situatie, maar gedraagt zich als een echte heer.

Gebed

Heer, dank U voor Boaz, de trouwe beschermheer. Wij mogen in hem een beeld van U herkennen!

Ruth - een persoonlijk verhaal voor navolgers en spoorzoekers (4)

Hiervoor lazen we hoe Boaz, de trouwe beschermheer, zich liefdevol ontfermde over Ruth. Hij maakte geen misbruik van deze bijzondere situatie, maar zorgt er juist voor dat Ruth geen kwaad overkomt. Boaz behandelt de jonge Moabitische vrouw met veel respect en uit zijn hele manier van handelen blijkt dat hij een echte heer is. Een andere man, die volgens het Joodse recht nog eerder in aanmerking komt om de taak van lossers op zich te nemen, ziet daar van af. De hele transactie verloopt op een uiterst discrete manier (in vers 1 wordt terloops opgemerkt dat de naam van de andere kandidaat-losser 'niet van belang is'...).

Getuigen

Het andere familielid wil niet als lossers optreden, omdat hij het zich niet kon veroorloven en omdat hij zijn familiebezit niet wilde opdelen. Boaz neemt zijn verantwoordelijkheid en voelt zich nu vrij om het familiebezit van Elimelech te kopen en daarmee Ruth tot vrouw te nemen. Alles wordt besproken en geformaliseerd in aanwezigheid van getuigen. Boaz zegt: *“U bent er vandaag getuige van dat ik van Noömi het gehele bezit van Elimelech en dat van Kiljon en Machlon koop. Daarmee neem ik ook Ruth tot vrouw, de Moabitische, de vrouw van Machlon, om de naam van haar overleden man te laten voortleven op zijn land. Zo zal zijn naam niet verloren gaan bij zijn verwanten en de inwoners van de stad. U bent daar vandaag getuige van.”* (Ruth 4:9-10).

Pas nadat de zaken volgens geldend familierecht zijn geregeld en het huwelijk is gesloten, verwekt Boaz een kind bij zijn jonge vrouw Ruth: Daarna nam Boaz Ruth bij zich, zij werd zijn vrouw, en hij sliep met haar. De HEER liet haar zwanger worden en ze baarde een zoon. De vrouwen zeiden tegen Noömi: *“Geprezen zij de HEER, die jou vandaag iemand gegeven heeft die voor je zorgen zal. Moge zijn naam in Israël blijven voortbestaan! Hij zal je je levensvreugde teruggeven en je onderhouden als je oud bent, want je schoondochter, die je liefheeft en die meer waard is dan zeven zonen, heeft hem gebaard.”* Noömi nam de jongen op haar schoot en bleef hem vanaf dat moment verzorgen. De buurvrouwen gaven hem zijn naam. *“Noömi heeft een zoon gekregen”,* zeiden ze, *en ze noemden hem Obed. Hij is de vader van Isaï, die de vader is van David.* (Ruth 4:13-17)

Om over na te denken

- De zoon van Boaz en Ruth heet Obed - een naam die 'dienstknecht' betekent. Uit deze man wordt Isaï geboren ('hij die is' of 'Jehova is'). Isaï is de vader van David (deze naam betekent 'vriend'). Hebben Bijbelse spoorzoekers en navolgers van de Zoon van David nog meer aanwijzingen nodig om uit te komen bij de Heer die zegt: *“Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald; wanneer iemand dit brood eet zal hij eeuwig leven. En het brood dat ik zal geven voor het leven van de wereld, is mijn lichaam.”* (Johannes 6:51)

- Lees Matteüs 15:21 t/m 39 met de geschiedenis van Boaz en Ruth in het achterhoofd. Loopt er misschien een spoor van broodkruimels van een niet-Joodse vrouw naar de Zoon van David die niemand met een lege maag naar huis stuurt? Zoek de parallellen en geniet van dit hemelse voedsel!

Maar toen de tijd gekomen was zond God zijn Zoon, geboren uit een vrouw en onderworpen aan de wet, maar gezond om ons vrij te kopen van de wet opdat wij zijn kinderen zouden worden. En omdat u zijn kinderen bent, heeft God ons de Geest van zijn Zoon gegeven, die 'Abba, Vader' roept. U bent nu geen slaven meer, u bent kinderen van God en als zijn kinderen bent u erfgenamen, door de wil van God. (Gal. 4:4-7)

Gebed

Trouwe Vader, wat mooi om te zien hoe een vrouw uit een vreemd volk zo liefdevol is opgenomen in de stamboom van onze Verlosser. Dank U dat U ons hebt vrijgekocht van de wet en dat wij door uw wil erfgenamen mogen zijn. Wij zien uit naar onze Verlosser, de Bruidegom, onze Beschermheer!